

Asia: VN/10302/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle jalkaväkimiinojen käytön, varastoinnin, tuotannon ja siirron kieltämisestä ja niiden hävittämisestä tehdyn yleissopimuksen (Ottawan sopimus) irtisanomiseksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Fida Internationalin lausunto Luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle Ottawan sopimuksen irtisanomiseksi (VN/10302/2025)

Fida International on suomalainen lähetys-, kehitysyhteistyö- ja humanitaarisen avun järjestö, joka toimii 50 maassa yhdessä paikallisten kirkkojen ja järjestöjen kanssa. Koulutuksen tukeminen, turvallisten elinympäristöjen luominen, rauhanrakentaminen sekä konfliktien keskellä elävien selviytymisen tukeminen ovat Fidan kansainvälisen työn ydintä.

Fida International kiittää mahdollisuudesta lausua ehdotuksesta Ottawan miinasopimuksesta irtautumisesta ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Fida vastustaa Ottawan sopimuksesta irtautumista kansainväliset ihmisoikeussopimukset ja humanitaarisen oikeuden (erit. siviilien turvallisuuden) vaarantavana toimenä. Kansainvälisen oikeudellisen asemansa lisäksi Ottawan sopimus on edelleen merkittävä globaalin rauhan tahtotilan ilmaus sekä rajat ylittävä kansalaisyhteiskunnan ennennäkemätön yhteisponnistus: Kansainväliselle kampanjalle maamiinojen kieltämiseksi (ICBL) myönnettiin Nobelin rauhanpalkinto vuonna 1997. Ottawan sopimus on merkittävä osa kansainvälistä sääntöperustaista järjestelmää, jossa maiden väliset suhteet perustuvat diplomatiaan, ja jossa yhteiseen oikeudelliseen järjestelmään nojataan erityisesti haastavina aikoina.

Vuosina 2022 ja 2023 Suomi myönsi miinanraivausrahoitusta yli 3 miljoonalla eurolla viidelle maalle ja globaaliin toimintaan. Tuki on kohdistunut humanitaarisen miinanraivauspolitiikan mukaisiin hankkeisiin hauraissa valtioissa – Afganistanissa, Irakissa, Somaliassa, Syyriassa ja Ukrainassa. Yhtenä sektoreista, joihin rahoitusta on kohdistettu, on uhrien auttaminen.

Kuten esitysluonnoksessakin on todettu, ”jalkaväkimiinat ovat ongelmallisia kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja sen keskeisten periaatteiden kannalta, etenkin erotteluperiaatteen kannalta, koska jalkaväkimiinat eivät tee eroa siviilin tai sotilaan välillä, vaan räjähtävät riippumatta siitä, kuka niiden päälle astuu.” Miinojen uhreista valtaosa on siviilejä, vuoden 2024 tilastoiden mukaan 84 %, joista lähes puolet lapsia. Lisäksi ”raivaamattomilla miinoilla on pitkäaikaisia vaikutuksia siviileihin, infrastruktuuriin ja jälleenrakennukseen vielä pitkään aseellisten selkkauksien jälkeenkin.” Aseellisen konfliktin keskellä jalkaväkimiinat vaikeuttavat myös hätäavun toimittamista siviileille.

YK:n kehitysjärjestö UNDP:n mukaan miinojen tuhoisat vaikutukset sekä ympäristöön että väestöön ovat pitkäaikaiset. Aseellisen konfliktin päätyttyä usein lapsiuhrit kokevat raivaamattomien miinojen takia hirvittäviä vammoja tai kuolemaa. Tänäkin vuonna miljoonat siviilit joutuvat vaaraan konfliktien laajentuessa asutuksiin ja kaupunki-infrastruktuureihin mm. Afganistanissa, Myanmarissa, Sudanissa, Kolumbiassa, Gazassa ja Ukrainassa.

Suomen tavoin Ukrainan maa-ala on yksi Euroopan suurimpia. YK:n miinanraivaus-operaatioiden mukaan jopa kolmasosa Ukrainan alueesta on kartoitettava miinojen aiheuttaman saastumisvaaran vuoksi. Hedelmälliset viljelysmaat ovat jääneet käyttökelvottomiksi, mikä heikentää maan oman ruokaturvan lisäksi globaaleja ruoan toimitusketjuja aiheuttaen ruokaturvattomuutta. Viljelysalojen puhdistaminen vie vuosikymmeniä ja miinanraivauksessa tehtävä louhinta voi johtaa siviiliväestön pakkosiirtoihin.

Suomen kansallisen turvallisuuden varmistamiseen on olemassa muita ratkaisuja. Arvojensa ja periaatteidensa mukaisesti Suomen tulee olla uskottava ja eheä rauhan ja ihmisoikeuksien puolestapuhuja ja toimija, joka tukee YK:n yhtenäisyyttä ja kansainvälistä sääntöpohjaista järjestelmää. Suomen täytyy irtautumisen sijaan edistää yhteisiä turvallisuusponnisteluja tukemalla kansainvälisten standardien, politiikkojen ja normien kehittämistä. Suomen myös osana Euroopan Unionia tulisi vahvistaa yhteisiä arvoja ja rauhan periaatteita yhdessä muiden jäsenmaiden kanssa, jotka vahvasti kannattavat Ottawan sopimusta, sen taustalla olevia ihmisoikeusperiaatteita ja kansainvälistä humanitaarista oikeutta.

Fida International

Harri Hakola

Maija Saarni

Toiminnanjohtaja

Humanitaarisen avun päällikkö

Saarni Maija

Fida International ry